

پیش‌گفتار

برنامه‌ریزی یکی از مهم‌ترین اقدامات و وظایف هر دولت است تا با کمترین هزینه به بیشترین منافع دست یابد و در عین حال از اتلاف منابع و دارایی‌ها جلوگیری کند. یکی از الزامات مهم برنامه‌ریزی، شناسایی دقیق سرمایه‌ها چه از نظر فیزیکی و چه از نظر سرمایه نیروی انسانی در استان‌های کشور است تا بر اساس آن از مزیت‌های مختلف آن‌ها استفاده کرده و با در نظر گرفتن کمبودها، در راستای توسعه کشور، اقدامات اساسی انجام دهد. رشد، توسعه و پیشرفت استان‌های کشور از مهم‌ترین مسائلی است که برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران دولتی باید به آن توجه داشته باشند. بدین منظور شناخت استراتژی‌های توسعه مناسب بسیار حائز اهمیت است؛ در نتیجه برنامه‌ریزان محلی باید قدرت و ضعف اقتصاد محلی را بشناسند تا بتوانند برنامه‌ریزان کشوری را راهنمایی کنند. برنامه‌ریزان توسعه اقتصادی محلی و کشوری باید بدانند که گسترش فعالیت‌ها در منطقه چگونه بوده است و منطقه یا استان مورد نظر چگونه باید از عوامل تولید خود از جمله نیروی انسانی و عرضه نیروی کار خود استفاده کند.

توجه به بحث شناسایی عرضه و تقاضای نیروی کار و سایر عوامل تولید در استان‌ها در ایران به برنامه‌های پنج ساله توسعه اجتماعی اقتصادی برمی‌گردد، جایی که مقرر شد نرخ بیکاری استان‌ها کاهش یافته و برعکس با افزایش اشتغال زمینه‌های رشد و توسعه اقتصادی را فراهم کنند. در این راستا شناسایی عوامل مؤثر بر اشتغال استان‌ها از اهمیت بالایی برخوردار است که در نهایت بر رشد و توسعه اقتصادی استان‌ها تأثیر گذار بوده و همچنین با توجه به سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی مورد توجه برنامه‌ریزان قرار گیرد. انجام این تحقیق و شناسایی مزیت‌ها و کاستی‌های استان‌ها بر اساس برآورد و بررسی بلندمدت نرخ بیکاری می‌تواند کمک ویژه‌ای به برنامه‌ریزان استان‌ها و کشور کند تا بوسیله آن به رشد مناطق کمک کرده و با شناسایی کاستی‌ها و رفع آن در راستای توسعه کشور قدم بردارند.

با توجه به اهمیت بالای این مسأله و رسالت و مأموریت پژوهشکده‌ی آمار و مرکز آمار ایران با هدف تحلیل نیروی کار در استان‌های کشور، انجام این طرح پژوهشی در دستور کار قرار گرفت.

این پژوهش در گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی پژوهشکده‌ی آمار با همکاری آقای دکتر محمدصادق علی‌پور، به عنوان مجری طرح و آقایان دکتر نادر حکیمی‌پور و دکتر ایوب فرامرزی، دکتر اشکان شباک و خانم آنوشا غضنفری به عنوان همکاران اصلی طرح پژوهشی و آقای دکتر محمد نورمحمدی به عنوان مشاور در انجام این طرح مشارکت داشته‌اند که بدین وسیله از همه این عزیزان صمیمانه تشکر و قدردانی می‌شود. در ضمن از خانم مهنوش میرمحمد که در تهیه گزارش نهایی تلاش کرده‌اند تشکر و قدردانی می‌شود.

گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی
شرکت توسعه‌ی آمار

فهرست مطالب

کلیات	Error! Bookmark not defined.
مقدمه	Error! Bookmark not defined.....
۱-۱- بیان مسئله	Error! Bookmark not defined.....
۱-۲- اهمیت و ضرورت پژوهش	Error! Bookmark not defined.....
۱-۳- اهداف پژوهش	Error! Bookmark not defined.....
۱-۴- تعاریف و مفاهیم مربوط به اشتغال و بیکاری	Error! Bookmark not defined.....
ادبیات موضوعی و چارچوب نظری	Error! Bookmark not defined.
مقدمه	Error! Bookmark not defined.....
۱-۲- انواع بیکاری	Error! Bookmark not defined.....
۲-۲- بازار کار	Error! Bookmark not defined.....
۱-۲-۲- تقاضای نیروی کار	Error! Bookmark not defined.....
۲-۲-۲- عوامل مؤثر بر تقاضای نیروی کار	Error! Bookmark not defined.....
۳-۲-۲- عرضه‌ی نیروی کار	Error! Bookmark not defined.....
۴-۲-۲- عوامل مؤثر بر عرضه‌ی نیروی کار	Error! Bookmark not defined.....
۵-۲-۲- تعادل بازار کار	Error! Bookmark not defined.....
۳-۲- نظریه‌ها و سیاست‌های مربوط به اشتغال	Error! Bookmark not defined.....
۱-۳-۲- نظریات کلاسیک‌ها و مساله اشتغال	Error! Bookmark not defined.....
۲-۳-۲- کینز و مساله اشتغال	Error! Bookmark not defined.....
۳-۳-۲- تورم و بیکاری	Error! Bookmark not defined.....
۴-۳-۲- کلاسیک‌های جدید و اشتغال	Error! Bookmark not defined.....
۵-۳-۲- تئوری سیکل تجاری حقیقی و اشتغال	Error! Bookmark not defined.....
۶-۳-۲- کینزین‌های جدید و اشتغال	Error! Bookmark not defined.....
۴-۲- سیاست مالی	Error! Bookmark not defined.....
۵-۲- سیاست مالی در مکاتب مختلف اقتصادی	Error! Bookmark not defined.....

Error! Bookmark not defined.....	۲-۶- سیاست مالی در نظام اقتصاد اسلام
Error! Bookmark not defined.....	۲-۷- مواضع سیاست مالی
Error! Bookmark not defined.....	۲-۸- اثرات اقتصادی سیاست مالی
Error! Bookmark not defined.....	۲-۹- بیکاری در ایران

Error! Bookmark not defined.	پیشینه تحقیق
Error! Bookmark not defined.....	۳-۱- مروری بر مطالعات انجام شده
Error! Bookmark not defined.....	۳-۱-۱- مطالعات انجام شده در داخل کشور
Error! Bookmark not defined.....	۳-۱-۲- مطالعات انجام شده در خارج از کشور

Error! Bookmark not defined.	روش تحقیق
Error! Bookmark not defined.....	مقدمه
Error! Bookmark not defined.....	۴-۱- سؤالات و فرضیه‌های پژوهش
Error! Bookmark not defined.....	۴-۲- جنبه‌ی جدید بودن و نوآوری در طرح
Error! Bookmark not defined.....	۴-۳- متغیرها
Error! Bookmark not defined.....	۴-۴- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
Error! Bookmark not defined.....	۴-۵- به‌کارگیری مدل لجیت

Error! Bookmark not defined.	یافته‌ها و نتایج
Error! Bookmark not defined.....	مقدمه
Error! Bookmark not defined.....	۵-۱- بررسی نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان‌های کشور
Error! Bookmark not defined.....	۵-۲- نتایج توصیفی
Error! Bookmark not defined.....	۵-۳- نتایج حاصل از مدل لجیت
Error! Bookmark not defined.....	۵-۴- بررسی عوامل مؤثر بر نرخ بیکاری با استفاده از مدل لجستیک

Error! Bookmark not defined.	مرجع‌ها
------------------------------	---------

Error! Bookmark not defined.	پیوست‌ها
------------------------------	----------

فهرست جدول‌ها

- جدول الف-۱: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان کرمانشاه..... ۴۱
- جدول ب-۱: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان خراسان شمالی..... ۴۲
- جدول ب-۲: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان مازندران..... ۴۳
- جدول ب-۳: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان فارس..... ۴۳
- جدول ب-۴: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان هرمزگان..... ۴۴
- جدول ج-۱: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان مرکزی..... ۴۴
- جدول د-۱: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان آذربایجان شرقی..... ۴۵
- جدول د-۲: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان آذربایجان غربی..... ۴۶
- جدول د-۳: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان اردبیل..... ۴۶
- جدول د-۴: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان البرز..... ۴۷
- جدول د-۵: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان بوشهر..... ۴۷
- جدول د-۶: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان تهران..... ۴۸
- جدول د-۷: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان چهارمحال و بختیاری..... ۴۸
- جدول د-۸: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان خراسان جنوبی..... ۴۹
- جدول د-۹: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان خوزستان..... ۴۹
- جدول د-۱۰: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان سیستان و بلوچستان..... ۵۰
- جدول د-۱۱: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان قم..... ۵۱
- جدول د-۱۲: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان کردستان..... ۵۱
- جدول د-۱۳: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان کرمان..... ۵۲
- جدول د-۱۴: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان گلستان..... ۵۲
- جدول د-۱۵: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان همدان..... ۵۳
- جدول ه-۱: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان خراسان رضوی..... ۵۴
- جدول ه-۲: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان ایلام..... ۵۴
- جدول ه-۳: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان زنجان..... ۵۵
- جدول ه-۴: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان سمنان..... ۵۵
- جدول ه-۵: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان قزوین..... ۵۶
- جدول ه-۶: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان کهگیلویه و بویراحمد..... ۵۶

جدول ه-۷: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان یزد ۵۷

فهرست شکل‌ها

- نمودار ۲-۱: تقاضای کار کل اقتصاد..... ۱۲
- نمودار ۲-۲: عرضه کار کل اقتصاد..... ۱۳
- نمودار ۲-۳: تعادل بازار کار..... ۱۴
- نمودار ۲-۴: تعدیل بازارکار در مدل کلاسیک (به دنبال افزایش قیمت)..... ۱۵
- نمودار ۲-۵: تعدیل بازار کار طبق ایده‌ی کینزی..... ۱۷
- نمودار ۲-۶: تعدیل بازار کار طبق دیدگاه عمومی..... ۱۷
- نمودار ۲-۷: منحنی فیلیپس..... ۱۸
- نمودار ۲-۸: منحنی فیلیپس با لحاظ انتظارات تورمی..... ۱۹
- نمودار ۲-۹: نرخ بیکاری در کل کشور..... ۲۸
- نمودار الف-۲: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان کرمانشاه..... ۴۲
- نمودار ب-۱: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان خراسان شمالی..... ۴۲
- نمودار ب-۲: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان مازندران..... ۴۳
- نمودار ب-۳: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان فارس..... ۴۳
- نمودار ب-۴: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان هرمزگان..... ۴۴
- نمودار ج-۱: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان مرکزی..... ۴۵
- نمودار د-۱: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان آذربایجان شرقی..... ۴۶
- نمودار د-۲: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان آذربایجان غربی..... ۴۶
- نمودار د-۳: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان اردبیل..... ۴۷
- نمودار د-۴: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان البرز..... ۴۷
- نمودار د-۵: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان بوشهر..... ۴۸
- نمودار د-۶: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان تهران..... ۴۸
- نمودار د-۷: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان چهارمحال و بختیاری..... ۴۹

- نمودار د-۸: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان خراسان جنوبی..... ۴۹
- نمودار د-۹: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان خوزستان..... ۵۰
- نمودار د-۱۰: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان سیستان و بلوچستان..... ۵۰
- نمودار د-۱۱: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان قم..... ۵۱
- نمودار د-۱۲: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان کردستان..... ۵۲
- نمودار د-۱۳: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان کرمان..... ۵۲
- نمودار د-۱۴: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان گلستان..... ۵۳
- نمودار د-۱۵: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان همدان..... ۵۳
- نمودار ه-۱: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان خراسان رضوی..... ۵۴
- نمودار ه-۲: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان ایلام..... ۵۴
- نمودار ه-۳: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان زنجان..... ۵۵
- نمودار ه-۴: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان سمنان..... ۵۵
- نمودار ه-۵: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان قزوین..... ۵۶
- نمودار ه-۶: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان کهگیلویه و بویراحمد..... ۵۶
- نمودار ه-۷: نرخ مشارکت و نرخ بیکاری در استان یزد..... ۵۷